

REVIEW

By Prof. Dr. Valentin Penchev Vasilev

Higher School of Security and Economics, Plovdiv

of the dissertation

with author Col. Assoc. **Dr. Rumen Angelov Marinov**

on the topic "**DYNAMICS OF MILITARY SECURITY C
THE CHANGING SECURITY ENVIRONMENT**",

presented for the acquisition of the scientific degree "**Doctor of Sciences**" in the
Higher Education Department 9. Security and Defense, professional direction
9.1. National Security

1. The created scientific problem's relevance and significance

Without question, the dissertation research topic is important and appropriate, particularly in light of the current crises that the state and the rest of the globe are experiencing. The topic's current relevance is primarily determined by the expanding significance of national security and the impact of the evolving security landscape on the nation's military security dynamics. Dynamics, as the etymology of the term suggests, is a state of movement, development, and change in any phenomenon, policy, or certain system under the influence of various factors and forces.

Studying this dynamic is crucial since it's essential for understanding how complicated the security environment is and how it could affect military security, as is also mentioned on page 305. "In essence, intricate and dynamic interactions between nations, regions, and international players characterize the geopolitical situation in the world."

The study's research thesis, which states that military security is crucial for hierarchical and network systems, is extremely well-formulated. Effective cooperation between national and collective security systems is essential. The value of military security can be increased by implementing compensating methods that can improve cooperation and guarantee professional contact between various security systems.

All of this is directly related to the dissertation's principles, as is highlighted in the development on page 169, which states that "security is a necessity, public good, and value." Security is seen as a process that results in a particular outcome in the development of society and the state.

The dissertation study topic is closely related to the development's primary substance, which adds to the work's great practical worth.

The development is highly significant because it includes several new scientific doctrines in the area of national security.

2. The general structure and organization of the dissertation

The author has managed to stress his research handwriting and style while yet adhering to the logic of comparable advances in the overall structure of the dissertation study that is given.

According to a research thesis, military security is crucial for networks and hierarchical systems. which implies that good coordination between national and collective security systems is essential, according to the author. Another key problem is that military security can become even more important if compensating measures are put in place that improve cooperation and guarantee professional contact between various security systems. As the author states on page 10, "... the concept of "defense" can no longer be tied solely to the geographical location of a given country." This broadening in the view of the changing security environment is significantly distinct.

The definition of the object of scientific research, which is defined and tied to the process of forming strategic goals, political decisions, and priorities related to the defense and military security of the state, plays a central role in the author's interpretation of the scientific issues addressed by Assoc. Marinov.

The military security system of the national state in the contemporary security environment in the Balkan Peninsula region is the clearly defined issue of scientific research in this context.

The research purpose is effectively argued: in order to have a thorough understanding of the dynamics of military security, it is critical to identify overlooked elements that affect the Republic of Bulgaria's national security.

The dissertation is organized as follows: an introduction; five sections; conclusions for each section; general conclusions and recommendations; contributions from science and science applied; conclusion; list of references; and appendices.

The introduction summarizes the dissertation project in general and shows how far along the scientific problem has progressed. It supports the working thesis, purpose, research tasks, research methodologies, and other aspects of the study, as well as their applicability and importance.

Since the author effectively manages the very complex terminology in the researched topic and presents it in a very clear style, the overall structure of the dissertation research is at a very high level.

The entire scientific study is presented in an incredibly balanced way, with each chapter and paragraph having a very specific placement. The development is replete with empirical data, which is presented in an extremely professional and understandable manner.

The author's style helps the reader understand the content as an entire thing.

The chosen research methodology used in this study can be positively assessed. It completely considers the study problem's complexity and variety as well as the specified research tasks. The primary scientific methodology

employed for the research is a systematic approach based on the dialectical triad "thesis-antithesis-synthesis". Both traditional and novel approaches are used in scientific research. Traditional approaches include systematic, factorial, comparative, theoretical analysis and synthesis, content analysis, critical inquiry, and the merging of logic and historicism. Innovative methodologies include adopting a multidisciplinary approach, using phenomenological methods, using hermeneutics and interpretation, applying randomization and stratification techniques, validating and applying research results, and conducting risk analysis and management.

The study's foundation is a thorough comparative analytical evaluation of novels, documentaries, monographs, dissertations, and literary sources from the Internet.

The dissertation has 525 pages total, of which 432 pages are the main text; 88 figures total; 32 tables total; 14 definitions; 10 statements total; 38 applications; and 203 literary sources.

It's also essential to remember that the research methodology, key findings, and conclusions were presented, debated, and approved at meetings of Vasil Levski National University's "Military Sciences" Department, at scientific meetings, in a scientific journal, in publications, and referenced and indexed in renowned scientific databases between 2016 and 2023. The primary concepts and theories of the study are presented in 14 printed papers totaling 107 pages.

In summary, it can be emphasized that the dissertation work fully meets the conditions and requirements for such type of scientific work.

I do not doubt that the author will continue to expand on the significance of military security dynamics in the evolving security landscape in the future, particularly when it comes to the state's quest for adaptable national policies in this area. Richard van Hooydonk wrote in his book "The World Tomorrow" (Kragozor ed., 2019) that "... too standardized today's training does not meet the special needs of today and tomorrow in the various sectors of business life". I will

make an analogy between this and his opinion. They demand more creativity, ingenuity, teamwork, and problem-solving abilities. A conclusion that unquestionably proves the thesis!

3. Features of the dissertation work's contributions that are scientific and scientifically applied. Credibility of the information

I acknowledge that the dissertation's scientific and scientifically applied contributions are the author's.

Among the scientific-applied contributions, the following are key: the priority areas for influencing the subsystems building the national security of the Republic of Bulgaria by 2023 are defined, obtained through a survey of an expert panel; a system of criteria for evaluating the hierarchy of influence subsystems of the country's national security system is presented; a methodology was developed and tested for determining the dynamics of military security at the simultaneous action of two reasons for changing the security environment in a given region of the world.

The two sets of recommendations are an intriguing focus in this development's practical section. I would especially draw attention to the following: The development of a concept of military security of the state to improve the coordination with the governing bodies and the functioning of the national security protection system; preservation and development of Bulgaria's scientific and technical capacity for adopting new technologies and developing its cutting-edge ones; technologies are promising elements for safeguarding national security; and the development of options for the country's behavior in the face of various threats to national security.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work

The evaluation of scientific contributions is excellent. It can be categorically emphasized that the existing knowledge in the field of the researched issues is significantly enriched through scientific development. Finally, a significant portion of the suggestions and ideas that have been submitted have a high degree of practical applicability.

I fully and completely approve of the author's participation in receiving the contributions made to the dissertation.

5. Evaluation of dissertation publications and authorship

List "Appendix No. 25" in the procedure documentation contains all 25 scientific works (author's 17 and co-authored 8 scientific works), of which 19 scientific works for review (author's 13 and co-authored 6 works), in Bulgarian language - 11, in English – 8, being in the evaluation card for verification of the procedure with a total of 179.99 points, with the required 100 points according to the norm. Total number of pages of publications – 107 pages.

Every development is thematically focused, closely tied to the dissertation research topic, and serves to both advance and lay the groundwork for the widespread application of scientific research concepts.

A high degree of generalization, the identification of trends, and the inclusion of prognostic elements in his publications have been achieved through the application of the dynamic, systematic, and evaluative approach, which Associate Professor Rumen Marinov has effectively chosen by the dynamic and complex nature of the problem.

Overall, the evaluation of the publications that are attached is favorable because the writer's style is identifiable and simple for the reader to understand, and Associate Professor Dr. Rumen Marinov is skilled at deciphering linguistically and stylistically exceedingly complex national security terminology.

The citations and references of the candidate's publications serve as an invaluable source of information about his scientific activity and the recognition of his work.

Associate Doctor Marinov is a well-known and frequently cited writer. The candidate has received a total of 11 /eleven/ citations, which accurately and completely describe the documentation that is attached. This brings the candidate 130 points in the assessment card for verification by the procedure, plus an additional 100 points if required by norms.

Apart from his university colleagues, which demonstrates teamwork and a positive organizational culture, it can be noted that the author is recognized and stated in scientific circles, as well as by fellow students across the nation.

In light of the caliber of the candidate's scientific output, all conditions are met, including the assurance to increase his publication activity to highly regarded journals overseas and citability by foreign authors.

6. Literary awareness and competence of the doctoral student

The dissertation draws on 203 sources, all of which are very well-balanced in terms of type and style.

In the context of creating the dissertation work, the author's high level of literary awareness might be positively evaluated. He draws from a wide range of literary works, including works by well-known Bulgarian writers and global innovators.

The fact that the entire literary foundation is drawn from recent sources is another important detail.

It is vital to point out that the writer utilized all sources appropriately and proficiently, following set guidelines and standards through precise references and citations.

The ability of the author to employ the literary foundation creatively is also a factor in categorical judgment.

7. Evaluation of the self-reference

To make it possible to highlight the achieved scientific and applied results and contributions, the abstract, which consists of 56 pages, is composed following the requirements and traditions of this particular procedure's component. It also reflects all of the major sections of the dissertation.

8. Critical observations and suggestions

For Prof. Dr. Rumen Marinov, I have the following scientific-methodological notes and recommendations:

- I advise the author to keep up and broaden the area of his research by seeking appropriate locations for presenting his scientific production and ideas in international journals and scientific forums, as well as to increase the number of English-language publications in which he publishes. In this way, I firmly believe that the research's findings and ideas can be published in materials that are cited in Scopus;
- Prof. Marinov's involvement in editorial boards and scientific publications both locally and globally is particularly significant for his creative and scientific growth. In the long term, this would be particularly beneficial for the research unit, the institution, and its specializations;
- It is appropriate to expand on the theories around the concept of the "learning organization" in future advances, as they are not well represented in dissertation work. Based on these, some of the suggestions and concepts might be modified and take on a considerably more adaptable appearance and form when they are put into effect;

- Future research by the candidate on the use of "benchmarking" as a means of comparing and identifying best practices could be an intriguing area of study. This would make benchmarking procedures easier as well as the testing and implementation of ideas and best practices found through research.

The notes and suggestions made above are not intended to diminish the significance of scientific advancement; rather, they are meant to improve the doctorate student's future research productivity, whose success I firmly believe in.

9. Personal impressions and other matters on which the reviewer considers it necessary to take a position

Assoc. Dr. Rumen Marinov is a scientist who, in my opinion, has a very exceptional and lasting scientific presence. He is a well-known author and academic in the security domain.

I wanted to bring attention to his high level of organizational and administrative proficiency.

Within the scientific community, Prof. Marinov is well-known for his accuracy, collaboration, and exceptional level of professionalism.

10. Conclusion

In conclusion, as a member of the scientific jury, appointed by order No. RD-06-136/04.07.2024 by the Head of the National University "Vasil Levski", after reviewing the complete documentation for the competition for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Sciences" field of higher education 9. Security and defense, professional direction 9.1. National Security, prepared and provided by Assoc. Dr. Rumen Marinov, I should confirm that they meet the requirements of Art. 21. (1) and Art. 24 of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and Art. 47. (2) and Art. 48. (3) for

compliance with the minimum national requirements and with the requirements under Art. 1a, para. 2 of the Regulations for its application at Vasil Levski National University, and my assessment of their substantive aspects are entirely "positive".

The educational institution has ensured that the method is organized and documented in a way that satisfies the normative standards outlined in Bulgarian legislation. The procedure's formal requirements have been met, and the paperwork that is attached has been finished in a way that makes review easier

11. Evaluation of the dissertation work

Associate Professor Rumen Marinov's dissertation demonstrates his extensive theoretical understanding and professional competence in the area of national security.

Due to the above, I confidently give my positive assessment of the conducted research, presented by the above-reviewed dissertation work, abstract achieved results, and contributions, and I propose to the honorable scientific jury to award the scientific degree "Doctor of Sciences" in Higher Education District 9. Security and defense, professional direction 9.1. The national security of Assoc. Dr. Rumen Angelov Marinov

23.07.2024

Prof. Dr. Valentin Penchev Vasilev

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Валентин Пенчев Василев

Висше училище по сигурност и икономика, Пловдив

на дисертационния труд

с автор полковник доц. д-р Румен Ангелов Маринов
на тема „ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В
ПРОМЕНЯЩАТА СЕ СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ”,

представен за придобиване на научна степен „доктор на науките” в Област на
висше образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1.

Национална сигурност

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Безспорно темата на дисертационното изследване е значима и актуална, особено разположена в контекста на съвременните кризисни ситуации, през които държавата и света преминаха и преминават. Актуалността на тематиката е продиктувана преди всичко от нарастващата роля на националната сигурност и влиянието на променящата се среда за сигурност върху динамиката на военната сигурност на страната. Динамиката, както подсказва етимологията на понятието, е състояние на движение, развитие и промяна във всяко явление, политика или определена система под въздействието на различни фактори и сили.

Изключително важно се явява проучването на тази динамика, като то е от съществено значение за разбирането на сложността на средата за сигурност и потенциалното въздействие върху военната сигурност, което е подчертано и на стр. 305 *«По същество геополитическата ситуация в света се характеризира със сложни и динамични взаимодействия между държави, региони и международни играчи».*

Много точно е формулирана изследователската теза, върху която е изградено изследването, а именно, че военната сигурност е от първостепенно

значение за йерархичните и за мрежовите структури. Наложително е националните и колективните системи за сигурност да могат да си сътрудничат ефективно. Прилагането на компенсаторни процеси може да подобри това сътрудничество и да осигури професионално взаимодействие между различни системи за сигурност, като по този начин повиши значението на военната сигурност.

Всичко това е в пряка релация с идеите на дисертацията, както е подчертано в разработката на стр. 169 *«Сигурността, която се разглежда като процес и води до определен резултат в развитието на обществото и държавата е необходимост, обществено благо и ценност»*.

Темата на дисертационното изследване е в непосредствена релация с основното съдържание на разработката, като спомага за неговата висока практическа стойност.

Разработката съдържа редица нови за научната доктрина в областта на националната сигурност, което я прави изключително значима.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Цялостното изграждане на представеното дисертационно изследване следва логиката на подобни разработки, като същевременно авторът е съумял да подчертае личния си изследователски почерк и стил.

Изследователска теза, е свързана с това, че военната сигурност е от първостепенно значение за йерархичните и за мрежовите структури. От което, според автора, следва, че е наложително е националните и колективните системи за сигурност да могат да си сътрудничат ефективно. Ключов момент е и това, че прилагането на компенсаторни процеси може да подобри това сътрудничество и да осигури професионално взаимодействие между различни системи за сигурност, като по този начин повиши значението на военната сигурност. Тази широта във възприемането на променящата се среда на сигурност, е много различна и както отбелязва авторът на стр. 10 „... , *понятието „отбрана“ не може повече да бъде обвързано само и единствено с географското разположение на дадена държава*“.

Водещо място в авторовото тълкувания на научната проблематика, която разглежда доц. Маринов, е определянето на обекта на научно изследване, който е дефиниран и обвързан с процеса на формиране на стратегическите цели, политическите решения и приоритети, свързани с отбраната и военната сигурност на държавата.

В такъв контекст много точно е определен предмета на научно изследване, а именно - системата за военна сигурност на националната държава в съвременната среда за сигурност в региона на Балканският полуостров.

Много добре е аргументирана изследователската цел, че за цялостно разбиране на динамиката на военната сигурност е наложително да се разкрият пренебрегвани фактори, които оказват влияние върху националната сигурност на Република България.

В структурно отношение, дисертационният труд включва въведение, пет раздела, изводи за всеки раздел, общи изводи и предложения, научни и научно-приложни приноси, заключение, списък на използваната литература и приложения.

Уводът съдържа обща характеристика на дисертационния труд и отразява състоянието и степента на разработеност на научния проблем. В него са обосновани актуалността и значимостта на темата за изследване, работната теза, целта, научно-изследователските задачи, методите за изследване и други.

Цялостното изграждане на дисертационното изследване е на много високо равнище, като авторът умело борави с изключително сложната терминология в изследваната област, като съумява да я представи по много разбираем начин.

Изключително балансирано е разпределението на цялото научно изследване, като отделните глави и параграфи са много точно разположени. Емпиричните данни, с които разработката изобилства, са представени разбираемо и много професионално.

Цялостното възприемане на текста се улеснява от авторовия стил.

Категорично може да се оцени положително избраната изследователската методология, използвана в това изследване. Тя изцяло отчита сложния и многостранен характер на изследователския проблем и добре дефинираните

изследователски задачи. За целите на изследването се използва систематичен подход като основна научна методология, която се основава на диалектичката триада „теза-антитеза-синтез“. Научното изследване съчетава комбинация от конвенционални и иновативни методи, като конвенционалните методи включват теоретичен анализ и синтез, анализ на съдържанието, критично изследване, смесване на историзъм и логика, систематичен, факторен и сравнителен анализ. Иновативните методологии включват възприемане на мултидисциплинарен подход, използване на феноменологични методи, използване на херменевтика и интерпретация, прилагане на техники за рандомизация и стратификация, валидиране и прилагане на изследователски резултати, както и провеждане на анализ и управление на риска.

Изследването се основава на цялостен сравнителен аналитичен преглед на литературни източници, монографии, дисертации, книги, документални филми и интернет източници.

Дисертационният труд се състои от 525 листа, от които: Основен текст – 432 страници; Брой на фигурите – 88 в основния текст; Брой на таблиците – 32 в основния текст; Брой на определенията – 14; Брой на твърденията – 10; Брой на приложенията – 38; Брой на литературните източници – 203.

Важно е да се отбележи още, че процесът на изследването, неговите основни положения и резултатите са докладвани, обсъждани и одобрени на заседания на катедра „Военни науки“ от НВУ „Васил Левски“, на научни конференции, в научно списание, в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, проведени през 2016 г. и 2023 г. Основните идеи и постановки на изследването са отразени в 14 публикации с общ обем от 107 печатни страници.

В обобщение, може да се подчертае, че дисертационният труд **изцяло покрива** условията и изискванията за подобен вид научни разработки.

Убеден съм, че автора в бъдеще ще надгради темата за важността на динамика на военната сигурност в променящата се среда за сигурност, особено в частта търсене на решения за гъвкави национални политики в тази посока от държавата. Тук ще направя паралел с една мисъл на Ричард ван Хойдонк от

книгата му „Светът утре“ /изд.Кръгзор, 2019/, „...очевидно твърде стандартизираното днешно обучение не отговаря на специалните днешни и утрешни нужди в различните сектори на деловия живот. Те изискват повече креативност, иновация, сътрудничество и умения за решаване на проблеми“. Извод, който дисертационния труд доказва по безспорен начин!

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Приемам научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд, като ги определям като авторови.

Сред приносите с научен характер бих открил следните: изведени са определения за описване съдържанието на националната и военната сигурност, както и динамиката на военната сигурност на страната; успешно са приложени статистически методи за определяне състоянието на националната сигурност на Република България; Адаптирана е методика за определяне динамиката на националната сигурност на основата йерархията на подсистемите изграждащи националната сигурност.

Сред научно-приложни приноси ключови са следните: дефинирани са местата по приоритети за влияние на подсистемите изграждащи националната сигурност на Р България към 2023, получени чрез анкетно проучване на експертен състав; представена е система от критерии за оценка йерархията за влияние подсистемите на системата на националната сигурност на страната; разработена и апробирана е методика за определяне динамиката на военна сигурност при едновременното действие на две причини за изменение на средата за сигурност в даден регион от света.

Интересен акцент в тази практическа част на разработката са двете групи препоръки, сред които бих открил особено следните: Запазването и развитието на научно-техническия капацитет на България за възприемане на нови технологии и разработване на собствени авангардни; технологии са обещаващи елементи за опазване на националната сигурност; разработване на концепция за военна сигурност на държавата за подобряване на координацията с органите на

управление и функционирането на системата за защита на националната сигурност; и разработването на варианти за поведение на страната при различни заплахи за националната сигурност.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Оценката на научните приноси е изцяло положителна. Категорично може да се подчертае, че чрез научната разработка се обогатяват в значителна степен съществуващите знания в областта на изследваната проблематика. Не на последно място, голяма част от приносните идеи и предложения са с висока степен на приложимост в практиката.

Категорично и без никакви съмнения приемам за авторското участие в получаването на приносите в дисертационния труд.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

Списък „Приложение № 25“ в документацията по процедурата съдържа всичко **25 научни труда** (авторски 17 и в съавторство 8 научни труда), от които за рецензиране - 19 научни труда (авторски 13 и в съавторство на 6 труда), на български език - 11, на английски език – 8, като са в оценъчната карта за верификация на процедурата с обща **179.99** точки, при изискуеми по норматив 100 точки. Общ брой страници на публикациите – 107 страници.

Всички разработки са с тематична насоченост, пряко свързана с темата на дисертационното изследване и от една страна го обогатяват, от друга страна създават предпоставки за широта на разпространение на идеите на научната изследване.

Доцент Румен Маринов е използвал подходящо подобрени изследователски методи, съответстващи на динамичния и комплексния характер на проблемите и чрез прилагането на динамичния, системния и оценъчния подход е постигната висока степен на обобщаване, очертаване на тенденциите и включването на прогностични елементи в публикациите си.

Цялостната оценка на приложените публикации е положителна, като авторския стил е разпознаваем и лесен за възприемане от читателя, като доц. д-р

Румен Маринов притежава уменията да обяснява стилово и езиково изключително сложна терминология в областта на националната сигурност.

Ценен източник относно научната дейност и разпознаваемостта на творчеството на кандидата дават цитиранията и позоваванията на негови разработки.

Доц. д-р Маринов е разпознаваем и цитиран автор, като общият брой цитирания, които са описани коректно и правилно в приложената документация са 11 /единадесет/ и носят на кандидата **130** точки в оценъчната карта за верификация по процедурата, при изискуеми по нормотиви 100 точки.

Може да се посочи, че авторът е цитиран и разпознаваем автор в научните среди освен от свои колеги от университета, което показва екипност и добра организационно култура, така и от други колеги в страната.

Налице са всички предпоставки с оглед на качеството на научната продукция на кандидата, с увереност да разшири публикационната си активност към висококотирани издания в чужбина и цитируемост от автори от чужбина.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Използваните в дисертацията източници са **203**, като са изключително добре балансирано като вид и стилистика.

Може да се даде положителна оценка на високата литературна осведоменост на автора в контекста на подготовката на дисертационния труд. Литературната база, която той използва включва както всички утвърдени автори и разработки в България, така и такива в световен мащаб.

Друг важен момент е, че използваната литературна основа е изцяло от нови и актуални източници.

Важно е да се подчертае също, че авторът коректно и професионално е използвал всички източници, чрез точни позовавания и цитирания, отговорящи на утвърдените стандарти.

Категоричната оценка е свързана и с уменията на автора да използва творчески литературната база.

7. Оценка за автореферата

Автореферата е в обем от 56 страници и е композиран съгласно изискванията и традициите за този специфичен компонент от процедурата, и отразява всички основни части на дисертацията, с оглед на което се дава възможност да се открият ясно постигнатите научни и приложни резултати и приноси.

8. Критични бележки и препоръки

Към доц. д-р Румен Маринов имам следните препоръки и научно-методически бележки:

- Препоръчвам на автора да продължи и разшири своите изследвания като потърси подходящи начини за представяне на научните си идеи и продукция в чуждестранни издания и научни форуми и да се повиши публикационната активност в англоезични издания, с оглед на разширяване и популяризиране на творчеството и идеите на научните му изследвания, като в тази посока убедено смятам, че резултатите от изследването и идеите в него могат да се публикуват в издания, реферирани в Скопус;
- Особено важно за творческото и научно развитие на доц. Маринов е участието му в научни и редакторски колективи /бордове/ на научни издания у нас и особено в чужбина. Това би било особено полезно за научното звено, университета и специалностите в него в дългосрочен план;
- В бъдещите разработки е уместно да се разгърнат тезите на концепцията за „учеща организация”, които в дисертационния труд са слабо застъпени. На базата на тях е възможно някои от идеите и препоръките да се адаптират и придобият значително по-гъвкав вид и форма при реализацията им в практиката;
- Интересен фокус в бъдещите изследвания на кандидата би било използването на „бенчмаркинг“ като инструмент за сравняване и идентифициране на добри практики. Това би улеснило както процесите по

сравнение, така и апробирането и приложението на идентифицирани в научните изследвания добри практики и идеи.

- Добър ефект в творческия профил на кандидата би било намирането на индикативна научна близост между неговите виждания за ефективно управление на националната сигурност със стратегическото управление и развитие чрез добавянето в богатия научен инструментариум, който използва и предлага, на аналитични инструменти като – Балансирани карти и системи от показатели за ефективност; Обща рамка за оценка CAF (Common Assessment Framework); Improvement Roadmap; A3 Thinking; PDCA Cycle; KANO Analysis и други. Вярвам, че с използването им изследваната от него материя ще бъде покрита още по-пълноценно;

Посочените бележки и препоръки не намаляват стойността на научната разработка, а са насочени към повишаване на ефективността в бъдещите научни търсения на докторанта, в чиято успеваемост съм убеден

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение

Познавам доц. д-р Румен Маринов като научен работник с подчертано открояващо се и запомнящо се научно присъствие. Той е разпознаваем автор и учен в областта на националната сигурност.

Бих обърнал внимание върху високата му експертиза като администратор и организатор.

Доц. Маринов е с безупречно име и репутация в научните среди и е утвърдено име, което се асоциира с коректност, екипност и висок професионализъм.

10. Заключение

В заключение, като член на научното жури, назначено със заповед №РД-06-136/04.07.2024 г. от Началника на НВУ «Васил Левски», след преглед на цялостната документация по конкурс за придобиване на научна степен „доктор на науките” област на висше образование 9. Сигурност и отбрана, професионално

направление 9.1. Национална сигурност, подготвена и предоставената от доц. д-р Румен Маринов, следва да потвърдя, че същите отговарят на изискванията на чл.21.(1) и чл. 24 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и чл.47.(2) и чл.48.(3) за съответствие с минималните национални изисквания и с изискванията по чл. 1а, ал. 2 от Правилника за неговото приложение в НВУ «Васил Левски» и **оценката ми за съдържателните им аспекти е изцяло „положителна“**.

Организирането и документацията по процедурата, администрирани от страна на учебното заведение изцяло покрива нормативните изисквания, заложи в българското законодателство. Формалните изисквания по процедурата са изпълнени, като приложената документация по процедурата е пълна и комплектована по улесняващ оценяващият начин.

11. Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд показва, че доц. д-р Румен Маринов притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения в областта на националната сигурност.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен „**доктор на науките**“ в Област на висше образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност на **доц. д-р Румен Ангелов Маринов**

23.07.2024

Рецензент:

/проф. д-р Валентин Василев/